

DIỄN ĐÀN

Trò chuyện với bác sĩ Thú Y

Người bị chó đã được tiêm phòng bệnh Đại trước đó cắn thì có phải điều trị dự phòng sau phơi nhiễm không?

Trong thực tế, không có loại vắc xin nào có thể bảo hộ 100%, do vậy chó đã được tiêm vắc xin phòng bệnh Đại vẫn có thể nhiễm vi rút Đại và lây sang người qua vết cắn.

Tại Việt Nam, nơi bệnh Đại lưu hành rộng trên đàn chó, mèo thì theo khuyến cáo của ngành y tế, người bị chó đã được tiêm phòng bệnh Đại trước đó cắn vẫn phải điều trị dự phòng sau phơi nhiễm trong lúc cách ly, theo dõi con chó trong vòng 10 ngày. Cụ thể nếu bị cắn ở độ 3 (vết cắn xuyên qua da hoặc vết cào, vết liếm trên vết thương hở) thì sử dụng kháng huyết thanh kháng dại và tiêm vắc xin vào ngày 0,3,7. Nếu ngày thứ 10 con vật vẫn khỏe mạnh thì dừng điều trị dự phòng dại; nếu trong vòng 10 ngày sau khi cắn con vật bị chết thì người bị chó cắn tiếp tục tiêm vắc xin dại ở ngày thứ 14 và 28 tính từ mũi tiêm đầu tiên cho đủ 5 liều tiêm vắc xin dự phòng sau phơi nhiễm đối với bệnh Đại.

BS Phạm Thành Long

Cục Thú y

Chú ý:

Lây truyền bệnh Đại có thể xảy ra ở động vật có miễn dịch nếu vi rút được truyền trực tiếp vào hệ thần kinh (ví dụ như vết cắn sâu vào dây thần kinh, vết cắn vào mắt). Trong những trường hợp như vậy, ngay cả một khả năng miễn dịch mạnh mẽ chống lại bệnh Đại cũng không thể ngăn chặn sự phát triển nhiễm trùng trong các tế bào thần kinh. Đây là lý do tại sao cách duy nhất để đảm bảo vi rút dại không bị truyền qua vết cắn là kiểm tra con vật đã cắn vẫn khỏe mạnh sau 15 ngày kể từ khi cắn người. Do đó, ở những nước lưu hành bệnh Đại, người dân được yêu cầu bắt đầu điều trị dự phòng sau phơi nhiễm (PEP) chống lại bệnh Đại càng sớm càng tốt sau khi bị cắn. Đồng thời, con vật đã cắn phải được đặt dưới sự giám sát của thú y và chỉ sau khi kiểm tra con vật không có bất kỳ dấu hiệu bệnh Đại nào từ 10 đến 14 ngày sau khi nó cắn, bác sĩ thú y có thể đảm bảo vết cắn không lây nhiễm bệnh Đại trong ngày sự việc xảy ra. Trường hợp này có thể ngừng PEP. Nếu không thể giám sát con vật sau khi cắn người hoặc nếu nó có bất kỳ dấu hiệu bất thường nào, cần việc điều trị PEP tiếp tục. Nếu con vật chết trong thời gian giám sát, cần thực hiện chẩn đoán bệnh Đại.

BS Guillaume Convert

Giám đốc kỹ thuật, VPH, Boehringer Ingelheim

Nếu gia súc khác như bò, heo nghi mắc bệnh Đại thì xử lý như thế nào?

Tại Việt Nam và một số nước trong khu vực đã báo cáo có trường hợp bò, dê, heo mắc bệnh Đại sau khi bị chó dại cắn. Sau thời gian ủ bệnh, những gia súc này thường có các biểu hiện thần kinh do vi rút Đại tác động đến hệ thần kinh trung ương tương tự như trên con người và trên chó, mèo. Mặc dù chưa có báo cáo trường hợp lây truyền vi rút Đại từ bò hoặc heo mắc bệnh sang người hoặc sang những con vật khác, tuy nhiên vẫn sẽ tiềm ẩn những nguy cơ phát tán vi rút Đại. Trong trường hợp này, cách xử lý tương tự như nghi ngờ chó, mèo đã phơi nhiễm với bệnh Đại, cụ thể:

- ▶ Cách ly gia súc nghi ngờ mắc bệnh Đại để theo dõi trong vòng ít nhất 10 ngày để theo dõi, sau 10 ngày nếu con vật không chết thì khả năng cao là không bị bệnh Đại
- ▶ Trong vòng 10 ngày theo dõi, nếu con vật có triệu chứng thần kinh thì chủ gia súc báo cán bộ thú y hoặc chính quyền địa phương để xử lý theo quy định. Gia súc mắc bệnh Đại khi lên cơn nên được trợ tử nhân đạo, tiêu hủy bằng biện pháp chôn hoặc đốt (tương tự như xử lý chó Đại).

BS Phạm Thành Long

Cục Thú y

Nếu vắc xin LMLM có hiệu lực $\geq 3PD_{50}$ với liều tiêm là 2ml cho mỗi gia súc. Vậy, chúng tôi tiêm 4ml vắc xin thì có tương đương với $6PD_{50}$ hay không?

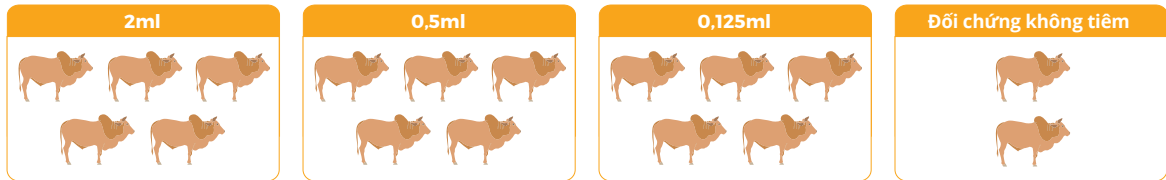
PD_{50} (Protective dose 50%): liều bảo hộ 50%. Bố trí thí nghiệm tính hiệu lực PD_{50} như sau:

- ▶ 3 nhóm bò. Mỗi nhóm 5 con và 2 con đối chứng. Tổng cộng 17 con.
- ▶ Mỗi nhóm, tiêm vắc xin LMLM với liều pha loãng khác nhau như: đủ liều là (2ml) và 1/4 liều (0,5ml) và 1/16 liều (0,125ml).

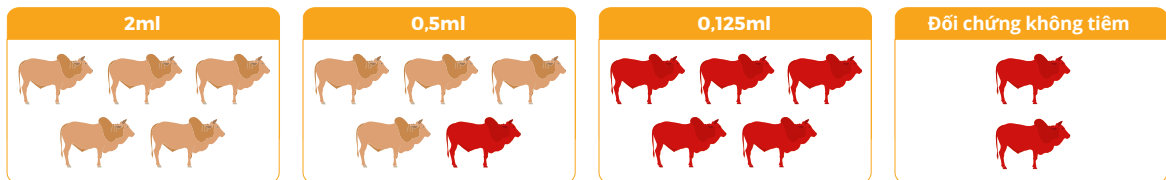

BẢN TIN THÚ Y CẬP NHẬT

... Trò chuyện với bác sĩ Thú Y

Đến 21 ngày, Tất cả 17 bò được công cường độc liều 10.000 BID. Theo dõi sau 8 ngày sẽ ghi nhận triệu chứng bệnh để xác nhận bò được bảo hộ hay không bảo hộ chống lại vi rút. Khi đó áp dụng công thức của Karber (1931) để tính toán PD_{50} cho mỗi lô vắc xin.

Trong tình huống lý thuyết này, hiệu lực sẽ là $>6PD_{50}$

Tương tự như vậy, căn cứ kết quả thí nghiệm, chúng ta sẽ tính được PD_{50} cho mỗi lô vắc xin sản xuất ra.

Công thức Karber (1931)					
Hệ số pha loãng vắc xin	4		Số thú cho mỗi nhóm		5
Liều tiêm	Số thú bảo hộ				
2 ml	4	5	5	5	5
0.5 ml	3	4	3	4	5
0.125 ml	0	0	2	2	4
Kết quả PD ₅₀	3.48	6.06	8	10.56	24.25
Ví dụ như có 5 lô vắc xin với hiệu lực PD ₅₀ khác nhau như	Lô vắc xin 1 đạt > 3PD ₅₀	Lô vắc xin 2 đạt > 6PD ₅₀	Lô vắc xin 3 đạt > 8PD ₅₀	Lô vắc xin 4 đạt > 10PD ₅₀	Lô vắc xin 5 đạt > 24PD ₅₀

BS Nguyễn Thanh Phương
Chi Cục Thú Y Vùng VI

Trong vắc xin LMLM có ghi thành phần kháng nguyên là O1 Manisa, O-3039 hoặc O1 Campos thì các kháng nguyên gọi là chủng vi rút (viral strain) hay là viral topotype?

Đối với vi rút LMLM type O, trên thế giới hiện nay ghi nhận 11 topotype như: East Africa 1 đến 4 (EA-1 to -4); Southeast Asia (SEA), Europe-South America (EURO-SA), Indonesia 1&2 (ISA-1 & -2); CATHAY, Middle East-South Asia (ME-SA) và West Africa (WA).

Trong đó:

- ▶ O1 Manisa (topotype ME-SA) được phân lập tại thành phố Manisa, Thổ Nhĩ Kỳ.
- ▶ O-3039 là tên thương mại.
- ▶ O1 Campos (topotype EURO-SA) được phân lập tại thành phố Campos, Braxin.

Týp vi rút là gì?

- ▶ "O" là **týp huyết thanh**
- ▶ "ME-SA" là **topotype**
- ▶ "Ind2001" là **dòng**
- ▶ "e" là **dòng phụ**
- ▶ "O/ME-SA/Ind2001/e" là **týp**

Do đó, các kháng nguyên O1 Manisa, O-3039 hoặc O1 Campos được gọi là chủng vi rút.

BS Nguyễn Thanh Phương
Chi Cục Thú Y Vùng VI

ẤN PHẨM TẶNG KHÔNG BÁN

Giấy phép xuất bản số 12/GP-XBBT ngày 21/03/2022 của Cục Báo Chí

In số lượng 5.500 bản/kỳ, 4 kỳ/năm, khổ 19x26cm tại Công ty TNHH Châu Duy Nguyên, 55 Vũ Trọng Phụng, P. Tân Thành, Q. Tân Phú, TP. Hồ Chí Minh

In xong và nộp lưu chiểu tháng 06/2022

Chịu trách nhiệm xuất bản: GS.TS. ĐẬU NGỌC HẢO